

Specialer 1980

Carl Bergstrøm-Nielsen: Undersøgelser omkring eksperimentbegrebet og eksperimentets rolle i vestlig kunstmusik efter 1945.

Ivan Hansen og Claus Levinsen: Dansk pop-, beat- og rockmusik 1957–77.

Lone Bang Hemmeth: Prokofievs balletmusik; en gennemgang af personkarakteristikken i Prokofievs seks betydeligste balletter.

Birgitte Strandby Nielsen: Gabriel Faurés klaverværker.

Vagn Nørgaard: Vagn Holmboes sene symfoniske stil, belyst ud fra en analyse af hans 9. og 10. symfoni.

Claus Røllum-Larsen: Louis Glass og hans kompositioner med særligt henblik på symfonierne.

Torsten Svensson: Thorvald Aagaards sange.

Specialer 1981

Niels Ebbesen: Arbejdersang i Danmark 1848–1899.

Steen Møldrup Jensen og Birte Mynborg: 60'ernes hippiemusikkultur i San Francisco. En undersøgelse af de politisk-økonomiske, ideologiske og kulturelle betingelser for dens opståen, dens institutioner og dens opløsning.

Hans Rosenkilde Larsen: Thelonius Monk. En oversigt over hans virke som komponist.

Resumeer af specialer

Niels Ebbesen: Arbejdersang i Danmark 1848–1899.

eksperimentets rolle i vestlig kunstmusik efter 1945. Magisterkonferensspe-
ciale 1979, 211 s.

Begreberne ny musik, moderne musik, samtidsmusik, avantgardemusik, eksperimenterende musik og modernistisk musik søges defineret i en be-
grebsundersøgelse. Det musikalske eksperimentbegreb efter 1945 ses som
stammende fra Cage 1955 og indflydelsesrigt generelt. – To hovedtendenser
gennemgås med detaljerede eksempler ud fra en teoretisk model, der pejler
efter såvel indre-analytisk som ydre-socialt/funktionelt definerbare karakter-
ristika. – Den i den centraleuropæiske litteratur stedmoderligt behandlede
angelsaksiske, indeterminerede musik ses som opstående i 50'ernes ofte
samfundskritiske individualisme i USA og med udløbere i happenings/Flux-
us og i England i The Scratch Orchestra. Generelt sker en »eksternalise-
ring« af de musikalske frigørelsestendenser. – Den serielle musik i Central-
europa karakteriseres foruden ved eksemplerne gennem de teoretiske kil-
der, idet den samtidige beskæftigelse med det håndværks- og oplevelsesret-
tede påpeges. Der viser sig kontinuitet mellem seriel og »postseriel«, en
generel mere eksakt og planmæssig, »grundforskende« holdning end i den
angelsaksiske musik. – Den indeterminerede musik karakteriseres ang.
kompositorisk metode som primært *fremkaldende* variation, den »grundfor-
skende« som primært *styrende* samme. Begge dele ses som en »fri program-
mering«, modstillet traditionelle form- og værkbegreber. – Eksempler fra
begge lejre på nye psykologiske og sociale funktioner giver udbredelsen af
meditative holdninger og af procesorienteret, eksperimenterende pædago-
gik. – Afslutningsvis antydes, at eksperimentet eksisterer både som en per-
manent, forskende virksomhed og som en arbejden sig hen til nye, relativt
stabile ståsteder. – Fyldigere referat i »Ny musik som eksperiment og alter-
nativ«, *Dansk Musiktidsskrift*, maj 1981.

Ivan Hansen og Claus Levinsen: Dansk pop-, beat-, og rockmusik 1957–77 (1980)

Specialet falder i tre dele.

1. Del. Populærmusikken i Danmark 1945–67

Gennem en opsummering af de musikalske genrens opståen i USA og England, behandles dansk rockn roll, schlagermusikken, Hit House grupperne, pigtrådsmusikken, den danske »folk« musik, og desuden gøres der rede for debatten om den nye »langhårede musik«, pigtrådsmusikken i den kommercielle radio (Radio Mercur) og statsradioen (Musikradioen) m.m. Der foretages musikalske analyser af The Clifters og Peter Bellis musik.

2. Del. Beatmusikken i Danmark 1967–70

Her behandles ungdomsoprøret, som man ser det udtrykt i provobevægelsen, yippierne, hippierne, beatniks, studenteroprøret m.m. Ud fra en redegørelse for den internationale baggrund behandles det danske beatmiljø (teater, stofferne, bladene, spillestederne) og dets musik med analyser af: Elektronisk rhythm and blues (Hurdy Gurdy, Beefeaters); folkbeat (Day of Phoenix); litterær syrebeat (Alrune Rod, Steppeulvene); jazzbeat (Maxwells, Burnin Red Ivanhoe); klassisk beat (Savage Rose, Ache) – benævnelser der betegner de mange traditioner der inddrages i den nye beatmusik.

3. Del. Rockmusikken i Danmark 1970–77

Thylejren i 1970 markerer et skift inden for det danske beatmiljø. 3. del falder i et afsnit der omtaler miljøets organisering indefra (Musik og Lys, Huset, Christiania, pladeselskaber, festivaler, bogudgivelser m.m.) og et afsnit der behandler de mange specialiserede rockmusikformer i 70erne (Ironirock, elektrisk rock, dansksproget storbyrock, den elektriske ballade, den politiske musik på venstrefløjen, kvindemusikken, børnemusikken, bøsse-rock, grønlandsk rock, neofolkloren, etnomusikken, fusionsmusikken). Specialet slutter ved den nye punkgenerations gennembrud herhjemme ca. 1977.

Specialet indeholder desuden: 1) noter med kildeangivelser, 2) fortegnelse over anvendte bøger og periodica, 3) liste over danske film med tilknytning til emnet, 4) diskografi over plader fra 1959–77, 5) nodeeksempler og 6) 185 overspillede musikeksempler (= 11 kassettebånd).

Hidtil er genrer som pop, beat og rock blevet sat i samme bås under benævnelsen kommerciel underholdningsmusik, som schlageren og dansemusikken. En sådan polarisering mellem kunstmusik og kommerciel musik mener vi ikke kan opretholdes efter at beatmusikken i løbet af 60erne bliver både en improvisations- og kompositions-kunstform. Denne fornyelse af fol-

kemusikken er en del af den såkaldte ungdomskulturs genopdagelse af kulturelle og stammeorienterede adfærdsformer midt i et højteknologisk velfærdssamfund. Derfor kan man ikke beskæftige sig med musikken uden også at behandle de miljøer og bevægelser der omgiver den.

Lone Bang Hemmeth: Prokofievs balletmusik, en gennemgang af personkarakteristikken i Prokofievs seks betydeligste ballerter.

Det første afsnit (I.0) beskæftiger sig med russisk balletmusikhistorie i sidste halvdel af det 19. årh. Der gøres rede for de historiske udviklingstræk op til Tjajkovsky og videre om Tjajkovskys store betydning for balletmusikken.

Det andet afsnit (2.0) er en fortsættelse af det første afsnit, idet det opridser russisk balletmusikhistorie i begyndelsen af det 20. årh. Herunder omtales Diaghilevs og Fokins skelsættende virksomhed.

De tre følgende afsnit (3.0, 4.0 og 5.0) er kernen i specialet, da de omhandler Prokofievs balletmusik.

Afsnit (3.0) behandler i detaljer personkarakteristikken i de ballerter, Prokofiev skrev i samarbejde med Diaghilev, nemlig *Le Chout op. 21 bis*, *Le pas d'acier op. 41 bis* og *Le fils prodigue op. 46 bis*. I forbindelse hermed behandles i hovedtræk Prokofievs øvrige kompositionsvirksomhed i denne periode. Afsnittet afsluttes med en skematisk oversigt over de rent tekniske data om ballerterne: opusnummer, kompositionsår, sted for uropførelse, koreograf, balletensemble og solister, libretto, dekorationer, antal akter og scener, suiteudgave, personer, handlingsreferat og andre værker, som gør brug af balletmusikken.

Afsnit (4.0) beskriver i store træk den sidste ballet, Prokofiev skrev i Europa *Sur le Borysthene op. 51* og hans overvejelser i forbindelse med tilbagevenden til Sovjetunionen. Herunder redegøres kort for de nye strukturer inden for musiklivet i Sovjetunionen.

Afsnit (5.0) omhandler de sidste tre ballerter, Prokofiev skrev, nemlig *Romeo og Julie op. 64*, *Askepot op. 87* og *Stenblomsten op. 118*. I gennemgangen af disse tre store ballerter er der fokuseret på en detaljeret personkarakteristik. I lighed med afsnit (3.0) behandles også her Prokofievs øvrige kompositionsvirksomhed i store træk. Desuden er medtaget en kort redegørelse for de kulturpolitiske omvæltninger som foregik i samme tidsrum (Zhdanovshchina). Afsnittet slutter med en skematisk oversigt over de tre ballerter, hvori de samme fakta, som ses i skemaet i afsnit (3.0), er medtaget.

Herefter følger specialets konklusion (6.0), hvori de karakteristiske udviklingstræk, som kan iagttages i løbet af Prokofievs ballerter, fremlægges.

Disse er en bevægelse fra en stærkt dissonerende og kromatisk »grotesk stil« til en mere diatonisk og lyrisk melodiceret stil. Ydermere diskuteres det karakteristiske aspekt ved Prokofievs balletmusik, nemlig personkarakteristikken – hvorledes den bliver mere og mere subtil i løbet af balletterne. Endelig konstateres, at Prokofiev ved sin tilbagevenden til Sovjetunionen ikke blev tvunget til en pludselig stilændring, men kun i de ydre rammer måtte indordne sig de nye forhold.

Efter konklusionen findes en systematiseret, selektiv bibliografi opdelt i emnegrupperne: Litteratur om Prokofiev (nr. 1-14), Litteratur om balletmusik (nr. 15-30), Litteratur om det 20. årh.s russiske musikhistorie (nr. 31-37), Litteratur om europæisk musik i det 20. årh. (nr. 38-40), Diverse (nr. 41-48), Anvendte leksika (nr. 49-54) og Anvendte partiturer (nr. 55-60).

Til sidst er medtaget en diskografi med anvendte indspilninger af balletterne.

Claus Røllum-Larsen: Louis Glass og hans Kompositioner med særligt Henblik paa Symfonierne (276 s.00). Speciale til Magisterkonferens. (1980)

Afhandlingens Hoveddel udgøres af tre Kapitler, hvori Stoffet fremlægges, efterfulgt af en Sammenfatning, som konkluderer og opsamler Resultater.

Kapitel I (Biografi) behandler i to Afsnit Glass's Slægtsforhold og Liv; i forbindelse med en Gennemgang af Glass's Udvikling, aandelig som musikalsk, belyst v.H.a. saavel trykt og utrykt Materiale som Interviews, er der lagt særlig Vægt paa en Redegørelse for Forholdet til den teosofiske Bevægelse.

I Kapitel II (Louis Glass's Værker. En kronologisk, oversigtsmæssig Gennemgang – ikke omfattende Symfonierne) paapeges stilmæssige m.fl. Træk (f.Eks. Anvendelsen af melodisk Sekvens og neapolitansk Subdominantplan). Harmoniske Passager behandles i Tilknytning til Trioen Op. 19, ligesom Benyttelsen af Skalatyper belyses i Orkestersuiten »Sommerliv« og den 2den Klaversonate. Det samlede Værk er her opdelt i tre Perioder, bl.a. ud fra Glass's Møde med Teosofien (ca. 1912), og afslutningsvis bringes som Appendiks et Forsøg paa en Værkfortegnelse (inkl. systematisk Opstilling af den samlede Produktion).

Hovedkapitlet (III): Louis Glass's Symfonier indledes med Ekskurs I, hvori der gives et Overblik over Symfoniens Udvikling i Danmark ca. 1830-1900 samt et Billede af den musikalske Situation i samme Tidsrum. Efter en Belysning af Manuskriptforhold omkring Symfonierne (bortset fra Autograften til den 3die Symfoni kendes samtlige Symfoniers Manuskripter)

opregnes i Ekskurs II Opførelser af Symfonierne, hvorpaa der redegøres for Orkesterbesætningen i Værkerne. Af dette sidste Afsnit fremgaar det, ligesom af de følgende som behandler de seks Symfonier enkeltvis, at Glass stilmæssigt lægger sig tæt op ad Anton Bruckner og César Franck. Endnu en Ekskurs (III) gennemgaar den af Fritz Busch foretagne revision af »Sinfonia svastika«.

Kapitel III munder ud i et Afsnit om 1) Satstyper og Form samt 2) Tematik og Tonalitet i Symfonierne, hvorefter der i *Sammenfatningen* søges paa vist Udviklingstendenser henimod en stoffligt og formalt koncentreret Symfonitype. Endelig gøres der Forsøg paa at placere Glass i en større (symbolistisk) Kultursammenhæng.